

Služby obecného hospodářského zájmu

Ing. Gabriela Kinclová
Oddělení veřejné podpory
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

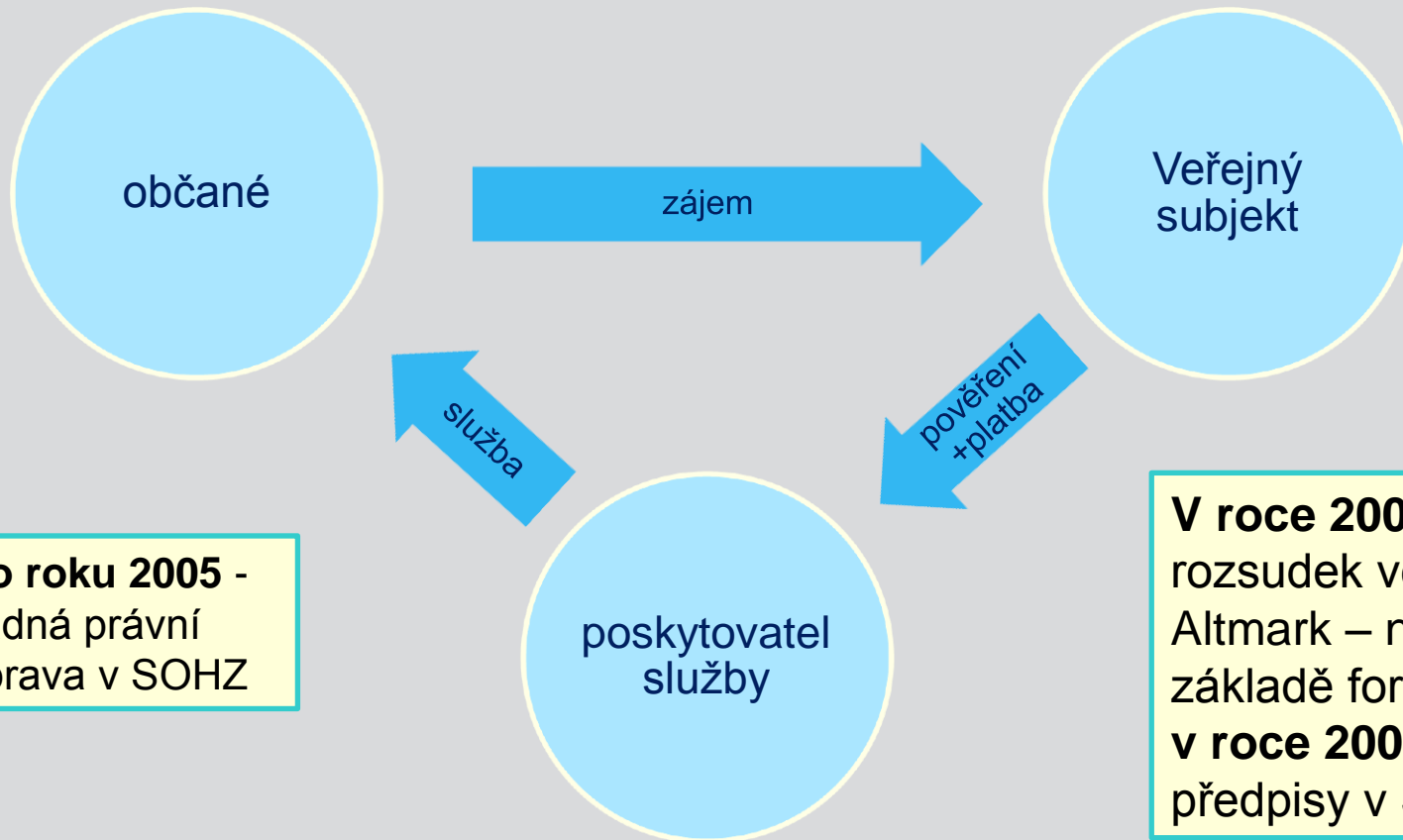
Struktura prezentace

- I. Základy úpravy SOHZ
- II. Rozhodnutí SOHZ (č. 2012/21/EU)
(působnost; základní principy; požadavky na transparentnost, archivaci, reporting – podávání zpráv pro EK)
- III. Nařízení de minimis SOHZ (č. 360/2012)
- IV. Rámec SOHZ (č. 2012/C 8/03)
- V. Nad dotazy poskytovatelů

I.

Základy úpravy SOHZ

Základy úpravy 1/

V roce 2003 - rozsudek ve věci Altmark – na jeho základě formulovány **v roce 2005** první předpisy v SOHZ

Do roku 2005 - žádná právní úprava v SOHZ

Základy úpravy 2/

SOHZ – základní principy (!):

1. Služby vycházejí z veřejného zájmu
2. Služby jsou adresované veřejnosti
3. **Trh není schopen** při dodržení nároků na uspokojení veřejného zájmu (cena, kvalita, kontinuita, dostupnost) **zajistit** ⇒ opodstatněnost **zapojení veřejných zdrojů**

Ne každé financování SOHZ musí představovat veřejnou podporu – východisko znaky VP (např. rozsudek ESD v případě „Altmark“ – nenaplněn znak „Z“)

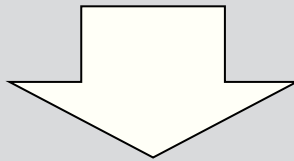
Základy úpravy 3/

- rozsudek Soudního dvora ve věci Altmark (rozsudek ze dne 24.7.2003, věc C-280/00) – 4 podmínky vylučující veřejnou podporu:
 1. pověření závazkem veřejné služby, závazky musí být jasně vymezeny;
 2. ukazatele pro výpočet vyrovnávací platby musí být stanoveny předem objektivním a transparentním způsobem;
 3. vyrovnávací platba nesmí překročit náklady vynaložené při plnění závazků veřejné služby nebo jejich části, přičemž je třeba zohlednit s nimi spojené příjmy a přiměřený zisk;
 4. pověřený podnik byl vybrán prostřednictvím řízení o zadávání veřejných zakázek jako poskytovatel služby s nejnižšími náklady NEBO musí být výše vyrovnávací platby určena na základě analýzy nákladů, které by průměrný, správně řízený a přiměřeně vybavený podnik vynaložil na plnění těchto závazků.

Základy úpravy 4/

Objem zapojených veřejných zdrojů (výše veřejných plateb)
- určující faktor:

- pro stanovení míry závažnosti dopadu na hospodářskou soutěž

- pro volbu odpovídající (nejvhodnější) výjimky pro VP u SOHZ ze strany veřejného orgánu

Základy úpravy 5/

SDĚLENÍ
(vysvětlení hlavních pojmů)

NAŘÍZENÍ 360/2012 o de minimis pro
podniky pověřené SOHZ

ROZHODNUTÍ 2012/21/EU
(výjimka z oznamovací povinnosti)

RÁMEC
(podmínky posuzování
slučitelnosti)

Základy úpravy 6/

„Balíček“ nových předpisů Evropské komise – platné od 31.1.2012 , resp. od 29.4.2012 (nařízení):

1. **Rozhodnutí Komise** o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (2012/21/EU) – *Úřední věstník EU č. L7, 11.1.2012, str. 3*
2. **Nařízení Komise** (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (*Úřední věstník EU č. L114, 26.4.2012, str. 8*)
3. **Sdělení Komise** o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (2012/C 8/02) - *Úřední věstník EU č. C8, 11.1.2012, str. 4*
4. Sdělení Komise – **RÁMEC** Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2012/C 8/03) - *Úřední věstník EU č. C8, 11.1.2012, str. 15*

Základy úpravy 7/

Základní požadavky:

- ❖ vázanost podpory pouze na SOHZ (oddělené účetnictví)
- ❖ pověření (právní akt/y - závazek objednatele a poskytovatele služeb)
- ❖ omezení výše podpory (u de minimis max. 500 tis. EUR/3roky; Rozhodnutí SOHZ max. 15 mil. EUR/rok - kromě nemocnic a sociálních služeb - navíc omezení pouze na „čisté náklady“ SOHZ)
- ❖ kontrola (dodržení limitu de minimis/vyloučení překompensace)

II.

Rozhodnutí SOHZ

Rozhodnutí SOHZ 1/

Upravuje platbu za SOHZ,
která je veřejnou podporou;

přesto ji může veřejný
subjekt přímo vyplatit =
**nemusí se předem
oznamovat Evropské
komisi**

Veřejná podpora **automaticky „SLUČITELNÁ“**

Rozhodnutí SOHZ- působnost 2/

Podle odvětví:

- nemocnice
- letiště (do 200 tis. cestujících /rok), přístavy (do 300 tis./rok)
- letecká a lodní doprava (do 300 tis. cestujících /rok)
- služby „uspokojující sociální potřeby“

Maximální výše roční platby (mimo odvětví vymezené výše):

- 15 mil. EUR

Doba „pověření“ nejvýše 10 let (nebo dle doby k odpisu investice)

Rozhodnutí SOHZ – základní principy 3/

Co musí veřejný subjekt zajistit = základní podmínky slučitelnosti :

- „Pověření“ (= jeden/více právních aktů; náležitosti)
- Vyrovnávací platba (omezená výší nákladů vynaložených v souvislosti s plněním závazků veřejné služby; nutné zohlednit příjmy vázané ke službě).
- Kontrola za účelem zjištění případných nadměrných plateb.

Rozhodnutí SOHZ – základní principy 4/

Pověření – obsahové náležitosti:

- náplň a trvání závazku,
- vymezení podniku, případně území,
- případná výhradní/zvláštní práva,
- popis kompenzačního mechanismu; ukazatele pro výpočet, kontrolu a případnou úpravu vyrovnávací platby
- opatření k vyloučení a vrácení nadměrných plateb,
- odkaz na Rozhodnutí SOHZ.

Rozhodnutí SOHZ – základní principy 5/

- **Vyrovňovací platba = náklady – příjmy**
 - Náklady spojené jen s výkonem SOHZ
 - Příjmy = veškeré z SOHZ + „výhody přiznané státem“ (i ne VP)
 - oddělené účetnictví (jiné ekonomické činnosti)

- **Opatření směřující k vyloučení překompensace**
 - Pravidelné kontroly v intervalu max. 3 roky + na konci doby trvání pověření (povinnost vrátit případnou zjištěnou překompensaci)

Rozhodnutí SOHZ –

požadavky na transparentnost, archivaci a reporting 6/

- **Transparentnost**

u plateb nad 15 mil.EUR pro podnik, který nevykonává jen SOHZ – povinnost zveřejnit informace (např. na internetu)

- **Archivace**

veškeré údaje týkající se SOHZ – po dobu trvání pověření + min. 10 let *od konce* doby pověření

- **Reporting (čl. 9)**

Podávání zpráv EK (specifikace) – každé 2 roky (počítáno od června 2014)

* * *

((Do ledna 2012 platila právní úprava z roku 2005 – financování podle této úpravy bylo nutné „zaktualizovat“ do 2 let – uplynulo 31.1. 2014))

Rozhodnutí SOHZ –

požadavky na transparentnost, archivaci a reporting 7/

Z/K „reportingu“ u Rozhodnutí SOHZ:

- ÚOHS – tabulkový formát údajů (rozesíláno: cca březen příslušného roku předkládání zprávy – sudé roky)
- do tabulek uvádět **pouze platby, které jsou poskytovány s odkazem na Rozhodnutí SOHZ** = pouze případy, kdy jste v rámci pověření subjektu použili odkaz na Rozhodnutí SOHZ (pomůcka: v právním aktu je odkaz na tento předpis)
- smyslem sběru dat není přehled o všech podporách, které BY MOHLY BÝT za vyrovnávací platbu považovány, ALE KTERÉ TUTO VYROVNÁVACÍ PLATBU SKUTEČNĚ PŘEDSTAVUJÍ

Rozhodnutí SOHZ –

požadavky na transparentnost, archivaci a reporting 8/

Informační povinnost dle Rozhodnutí SOHZ:

- se netýká podpory poskytované na dopravní obslužnost (pozemní doprava je totiž z působnosti Rozhodnutí SOHZ vyňata).
- se týká pouze provádění ROZHODNUTÍ SOHZ, nikoli Nařízení č.360/2012: *prostředky z rozpočtu (obce/města/kraje...)* poskytované s odkazem na druhou z výjimek v oblasti SOHZ (Nařízení 360/2012) ⇒ tyto údaje se do tabulek týkajících se vyrovnávacích plateb poskytovaných v souladu s Rozhodnutím SOHZ nezapisují.

Pokud žádná podpora dle Rozhodnutí SOHZ nebyla poskytnuta, tabulky se NEVYPLŇUJÍ

III.

Nařízení de minimis č. 360/2012

Nařízení de minimis SOHZ 1/

Nařízení de minimis pro podniky poskytující SOHZ (účinné od 29.4.2012):

- působnost = nelze silniční nákladní doprava; podniky v obtížích.
- **podpora na zajištění SOHZ max. 500 000 EUR za jakékoli období 3 účetních let**
- příjemce musí být písemně pověřen SOHZ (náležitosti pověření: přesná povaha, rozsah a trvání povinnosti, totožnost podniku)
- zjednodušená kalkulace pro specifické formy podpory (kapitálová injekce, rizikový kapitál, záruka) v porovnání s „obecným“ de minimis
- de minimis lze poskytovat současně podle jiných nařízeních o de minimis – v souhrnu však nesmí být překročen výše uvedený limit.
- NELZE kumulovat s jinou vyrovnávací platbou na tutéž SOHZ (i pokud by se jednalo o platbu splňující kritéria rozsudku *Altmark*)

Nařízení de minimis SOHZ 2/

- *tatáž SOHZ může být podpořena s odkazem na Rozhodnutí i Nařízení pouze tehdy, pokud se výjimky uplatňují v různých časových obdobích (tj. po určitou dobu SOHZ financovaná podle Rozhodnutí, po jinou dobu je tatáž SOHZ financovaná podle de minimis SOHZ – ve stejném časovém okamžiku však nelze kombinovat)*
- **povinnosti poskytovatele podpory de minimis SOHZ:**
 - ověřit dodržení limitu de minimis (viz centrální registr podpor malého rozsahu)
 - sdělit písemně výši navrhované částky
 - specifikovat, k jaké SOHZ se podpora vztahuje
 - zaznamenat údaje o poskytnuté podpoře do registru.

IV.

Rámec SOHZ

Rámec SOHZ 1/

Obecné podmínky pro výjimku:

- skutečná služba obecného hospodářského zájmu (veřejná konzultace)
- existence pověřujícího aktu
- omezená doba trvání pověření
- vyrovnávací platba – metodika čistých ušetřených nákladů (přednostně)
- pobídky ke zvyšování efektivity
- oddělené účetnictví (činnosti nad rámec SOHZ); pravidelné kontroly (min. po 3 letech)

Rámec SOHZ 2/

Pokud „základní podmínky“ nedostatečné a podpora má stále výrazně nepříznivé účinky na vnitřní trh →

dodatečné podmínky = Evropská komise může uložit:

- omezení podmínek v pověření (doba, rozsah)
- změny ve financování služby (snížení vyrovnávací platby; zvýšení ceny za službu)
- povinnost zpřístupnit infrastrukturu soutěžitelům (bez diskriminace)

Rámec SOHZ 3/

- **Transparentnost**

povinnost zveřejnit informace (např. na internetu)

- **Reporting**

Podávání zpráv EK (specifikace) – každé 2 roky (počítáno od června 2014)

* * *

V.

Nad dotazy poskytovatelů

Nad dotazy poskytovatelů 1/

nutnost dodržování pravidel VP ??

činnost je „hospodářská“ = podstatný znak VP

nabízení služeb v oblastech, ve kterých existuje trh a konkurenční prostředí + přesahuje „místní“ dosah

předpoklad VP

Nad dotazy poskytovatelů 2/

- **„Obecná“ informační povinnost** (§ 5 odst. 1 zákona č. 215/2004 Sb) **se plní vůči ÚOHS každoročně** a spočívá v předložení informací o VŠECH veřejných podporách poskytnutých (vyplacených) v předcházejícím kalendářním roce, a to do 30. dubna kalendářního roku. Tato povinnost **platí pro všechny subjekty, které poskytují veřejnou podporu**, která byla schválena rozhodnutím Evropské komise, nebo která je poskytovaná na základě některé z blokových výjimek.
- **Informační povinnost dle čl. 9 Rozhodnutí SOHZ – POUZE** údaje o vyrovnávacích platbách poskytovaných podle Rozhodnutí SOHZ; zpracovává ÚOHS **pouze ve dvouletých cyklech. Tuto povinnost plní pouze subjekty, které poskytují podporu na základě Rozhodnutí SOHZ.**

Nad dotazy poskytovatelů 3/

- podpora na činnost knihoven (na základě tzv. knihovního zákona) nepředstavuje veřejnou podporu (není „ek. činností“).
- podpora občanským sdružením na činnosti v konkurenci s nabídkou na trhu + přesah „místního“ trhu = může představovat veřejnou podporu.
- podpora na vzdělávání organizované v rámci vnitrostátního vzdělávacího systému, tj. podpora školám zapsaným ve školském rejstříku a převážně závislým na veřejných prostředcích, poskytovaná na jejich hlavní činnost, nepředstavuje veřejnou podporu (neuplatňuje se regulace veřejné podpory a tedy ani Rozhodnutí SOHZ).

Děkuji za pozornost